

Könsblandade lag i Enskede IK

Det vanligaste sättet att organisera fotbollen på är dela in den efter kön. Trots det är det få som frågar sig varför, vilka konsekvenser det får och om man skulle kunna göra det på ett annat sätt.

Enskede IK har ett fortlöpande värdegrundsarbete, inom ramen för Enskedemodellen, som bland annat innebär att individen står i centrum och själv tillåts definiera sitt fotbollsspelande. En annan viktig punkt i föreningens förhållningssätt är att anamma ett vetenskapligt perspektiv och utgå från den forskning som finns, istället för att fastna i myter och föreställningar kring hur något förhåller sig.

Det finns relativt lite forskning om flickors och pojkars idrottande baserat på könssegregering. Men en av dem som har tittat på detta är Inger Eliasson, universitetslektor i pedagogik vid Umeå universitet. I sin forskning har hon tittat på så kallade socialiseringsprocesser och hur idrottens organisation bidrar till genussocialisering.¹ Hennes forskning bygger på så kallat etnografiskt fältarbete där hon har observerat ett flicklag och ett pojklag samt intervjuat spelare, tränare och föräldrar. Eliasson finner att barn- och ungdomsidrotten styrs utifrån hur vuxenidrotten är organiserad, och på den syn på kön som finns där, snarare än barnens förutsättningar. Hon finner också att pojkfotbollen är norm i barnfotbollen. Det påverkar i sin tur också hur barnen ser på sig själva och sitt fotbollsspelande.

Samtliga spelare, oavsett kön, poängterar att kompisar är det som är det bästa med fotbollen. Däremot tycker sig Eliasson se att prestationsförmågan (hur bra man är på fotboll) har olika betydelse för det sociala samspelet mellan spelarna beroende på om de är flickor eller pojkar. Hon upplever att pojkarna ofta är kompis med dem som ligger på samma fotbolls nivå som de själva, medan flickors kompisband inte har samma uttalade hierarki. I de intervjuer som Eliasson gör framkommer också att det är viktigt att en lagkamrat är duktig och snäll, något som de själva också vill vara.²

Förväntningarna på spelarna utifrån könstillhörighet, som de har på sig själva och på sina lagkamrater, tar sig också i uttryck för hur spelarna agerar på planen, där många eftersträvar att efterleva de förväntningarna som finns utifrån rådande normer. Barnen försöker också påverka varandra och få dem som bryter mot förväntningarna att ändra sig, ofta genom "kompismakten" - att man är en dålig kompis/inte får vara med om man bryter mot förväntningarna.³

Kön eller genus är det få spelare, ledare och föräldrar som reflekterar kring enligt Eliasson. Dock har de flesta en bestämd uppfattning om hur tjejer och killar "är" som fotbollsspelare samt att det är det som ligger till grund varför verksamheten är könsuppdelad. De flesta anser att det finns likheter mellan tjejer och killar, men att det är skillnaderna som dominerar. Med andra ord konstruerar de en fotbollsspelande tjej och en fotbollsspelande kille baserat på förväntningarna och hur de tror att det är, samt distanserar sig från det andra könet. Att vara en lagkamrat framställer pojkarna som negativt när de pratar om tjejer, men inte när de pratar om en lagkamrat i största allmänhet. Detsamma gäller tjejerna som framställer killarna som prestationsinriktade (och att det är dåligt), trots att de gärna vill ha lagkamrater som är bra på fotboll. Enligt Eliasson innebär det att såväl pojkar som flickor är medvetna om vad det finns för förväntningar på de båda könen, och i sina

---

¹ Eliasson, Inger "I skilda idrottsvärldar – barn, ledare och föräldrar i flick- och pojkfotboll" 2009, Pedagogiska institutionen, Umeå Universitet.

² Ibid. Eliasson beskriver det som att barnen på olika sätt säger samma sak. En av killarna säger till exempel att "det är jobbigt när det kommer nya spelare som inte kan så mycket, då blir man irriterad" och en av tjejerna säger att "det är synd att en del av spelarna är så rädda och inte vågar nicka". Båda ger uttryck för att prestationen är viktig, men beskriver det på olika sätt.

³ Eliasson, 2009 sid. 82.

beskrivningar lyfter fram de föreställda skillnaderna som problematiska och som ett sätt att distansera sig från "det andra könet" och därmed bekräfta sitt eget kön.⁴

Eliassons studie visar också att samtliga ledare, pojk och flick, har pojkarnas fotbollsspel som norm. Det tar sig bland annat i uttryck om att man pratar om att flickor inte kan vara bättre än pojkar i fotboll (eller i undantagsfall kan tjejer vara lika bra som killar). Eliasson finner dock att det finns fler likheter än olikheter mellan pojk- och flickfotboll och att skillnaderna till stor del skapas i våra föreställningar och hur vi talar om flickor och pojkar.⁵

Slutsats

Anledningen till att fotbollsverksamheten ofta delas upp i flick- och pojkverksamhet tycks ha sin grund i tradition, att man alltid har gjort så, samt ett flertal (felaktiga) myter gällande flickor och pojkars fotbollsspelande. Dessa myter förstärks i och med att man bedriver en könssegregerad fotboll. En sådan myt är att flickor är mer sociala och pojkar mer prestationsinriktade, men tvärtom visar Eliassons studie på att både pojkar och flickor är relationsinriktade (sociala) och vill prestera.

En annan myt är att pojkar skulle vara bättre än flickor på fotboll, och att det är därför som fotbollsverksamheten måste vara uppdelad.

Genom att bedriva en könsintegrerad fotbollsverksamhet kan vi bidra till att motverka könsdiskriminering och mytbildning om flickors och pojkars idrottande. Det skulle också ge mer utrymme för individen att själv hitta sin drivkraft i fotbollen, istället för att behöva känna in vad som är "rätt" drivkraft utifrån det kön man råkar tillhöra eller identifiera sig med. Dessutom skulle en könsintegrerad fotbollsverksamhet bidra till att minska pojkarnas fotbollsspel som norm inom barnfotbollen.

Dock bör man inte dra förhastade slutsatser baserat på en (1) avhandling om genussocialisering i barnfotboll, förutom att forskningen inom detta område är ytterst begränsad och huruvida flickor och pojkar ska eller inte ska spela tillsammans i de allra flesta fall lutar sig mot åsikter och tradition utan något egentligt stöd mer än att det alltid har varit så.

Frejas inlägg: Jag vill poängtera att denna fråga inte bör ses som en jämställdhetsfråga utan som en individfråga. Jag vill också poängtera att det inte har med likabehandling att göra.

Förslag till beslut

Utifrån den forskning som beskrivits ovan, samt den forskning som Enskedemodellen tar sin utgångspunkt i, bör föreningen arbeta mer aktivt med att premiera könsintegrerade lag där flickor och pojkar spelar tillsammans. Det främjar barnens fotbollsutveckling, och deras förmåga att bryta ner fördomar och föreställningar om andra individer.

Dock bör föreningen vara tydlig att det idag inte finns några könsintegrerade i Stockholm Fotbollförbunds regi, däremot tillåts flickor och flicklag att spela match med pojkar och i pojkserier.

Om könsintegrerad fotbollsverksamhet ska erbjudas som ett komplement till könssegregerad verksamhet eller om endast könsintegrerad verksamhet ska erbjudas är upp till Sportkommittén att besluta om. Man kan fundera på om spelarna ska delas in spelarna efter bostadsort, efter ålder eller efter bokstavsordning alternativt att spelarna får önska (om önskemål finns) vilka de vill spela i samma lag som.

---

⁴ Eliasson, 2009 sid 146.

⁵ Ibid.